

Είναι οι Ετερόδοξοι μέλη της Εκκλησίας;

Δημοσιεύτηκε στις Δευτέρα, 15 Αυγούστου 2016 18:31 | Γράφτηκε από τον/την Φιλούμενος |

 Share 82 Tweet 8 Email 2 Share 133

Αξιολόγηση Χρήστη: / 0

Χειρότερο Καλύτερο **Αξιολόγηση**

Δημήτριος Τσελεγγίδης Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.

Πηγή: "Εν Συνειδήσει", Έκτακτη έκδοση της Ι. Μονής Μεγάλου Μετεώρου - Ιούνιος 2009

Αναδημοσίευση από: [http://thriskeftika.blogspot.com/2009/0 ... st_22.html](http://thriskeftika.blogspot.com/2009/0...st_22.html)

Πρωτίστως πρέπει να διευκρινήσουμε ότι ως Ορθόδοξοι πιστεύουμε, σύμφωνα με το Σύμβολο Πίστεως της Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως (381), «εις μίαν, αγίαν, αποστολικήν και καθολικήν Εκκλησίαν». Κατά την αδιάκοπη δογματική συνειδηση του πληρώματος της Ορθόδοξης Εκκλησίας, δηλαδή κατά την αυτοσυνειδησία της, η μία αυτή Εκκλησία είναι η Ορθόδοξη.

Η ομολογία του Συμβόλου ότι η Εκκλησία είναι «μία» σημαίνει πως αυτή είναι βασική ιδιότητα της ταυτότητάς της. Πρακτικώς αυτό σημαίνει ότι η Εκκλησία δεν μπορεί να διαιρεθεί, να κομματιαστεί, επειδή αυτή είναι το μυστηριακό σώμα του Χριστού. Και ο Χριστός ως κεφαλή του σώματος της Εκκλησίας ούτε πολλά σώματα μπορεί να έχει ούτε και διηρημένο σώμα να κατέχει. Στο σώμα του Χριστού νικήθηκε και αυτός ο θάνατος. Έτσι, όποιος εντάσσεται στο σώμα του Χριστού και παραμένει ζωντανός σ' αυτό με τα θεουργά μυστήρια και την αγαπητική τήρηση των εντολών, μεταβαίνει από τον βιολογικό θάνατο στην αιώνια και αείδια ζωή του Τριαδικού Θεού. Και όπως τα κλαδιά της αμπέλου δεν μπορούν να ζήσουν και να καρποφορήσουν, αν αποκοπούν από την άμπελο, έτσι και ο αποκομμένος από την Εκκλησία πιστός η και ολόκληρες κοινότητες πιστών- ανεξάρτητα από το αριθμητικό τους πλήθος- δεν μπορούν ούτε να υπάρξουν εν Χριστώ ούτε να συστήσουν άλλη Εκκλησία.

Η πίστη της Εκκλησίας είναι θεόπνευστη και αδιαπραγμάτευτη. Σύμφωνα με την συγκεκριμένη πίστη της, πολλές η διηρημένες Εκκλησίες δεν μπορούν να υπάρχουν, επειδή αποτελεί αντίφαση εν τοις όροις το μία και το πολλές η το μία και το διηρημένη. Το διηρημένη αναιρεί στην πράξη την πίστη στην πραγματικότητα της Εκκλησίας, που μόνο ως μία και αδιαίρετη μπορεί να κατανοηθεί με βάση την ορθόδοξη αυτοσυνειδησία. Αποτελεί άρνηση της πίστεως της Εκκλησίας, άρνηση της ταυτότητας και της αυτοσυνειδησίας της, όταν κάποιος κάνει λόγο ενσυνείδητα για διηρημένη Εκκλησία. Έτσι, οι Ορθόδοξοι δεν έχουν κανένα ψυχολογικό πρόβλημα (κόμπλεξ) ταυτότητας εξαιτίας της αποκοπής από το σώμα της Εκκλησίας των Δυτικών Χριστιανών. Βεβαίως πονούν, προσεύχονται και ενδιαφέρονται για τη μετάνοια και την επιστροφή τους.

1. Αποστολική Πίστη

Η ένταξη και η παραμονή στο μυστηριακό σώμα του Χριστού, την Εκκλησία, δεν είναι απροϋπόθετη. Προϋποθέτει οπωσδήποτε την χωρίς όρους αποδοχή και ομολογία της αποστολικής πίστεως, όπως αυτή ερμηνεύτηκε και οριοθετήθηκε από τις αποφάσεις των Οικουμενικών Συνόδων της Εκκλησίας.

Έτσι, όταν κάποιος πιστός -ανεξάρτητα από τη θεσμική θέση που έχει στο σώμα της Εκκλησίας- η σύνολα πιστών -ανεξαρτήτως του αριθμού τους- παραβιάσουν εκ πεποιθήσεως την οριοθετημένη πίστη της Εκκλησίας, αποκόπτονται από το σώμα της. Και αν είναι σ' οποιοδήποτε ιερατικό αξίωμα καθαιρούνται, ενώ οι λαϊκοί αφορίζονται, όπως προκύπτει από τα Πρακτικά των Οικουμενικών Συνόδων. Τούτο σημαίνει ότι δεν μπορούν στο εξής να μετέχουν και να κοινωνούν στα μυστήρια της Εκκλησίας.

Οι Ρωμαιοκαθολικοί έχουν εκπέσει από την Εκκλησία επισήμως τον 11ο αιώνα. Το 1014 εισήγαγαν στο Σύμβολο της Πίστεως την εσφαλμένη δογματική διδασκαλία τους για το Άγιο Πνεύμα, το γνωστό Filioque. Σύμφωνα με τη διδασκαλία αυτή το Άγιο Πνεύμα ως θείο Πρόσωπο έχει την ύπαρξή του εκπορευώς και από τον Πατέρα και από τον Υιό. Η δογματική διδασκαλία των Ρωμαιοκαθολικών όμως ανατρέπει την αποστολική πίστη της Εκκλησίας στον Τριαδικό Θεό, αφού κατά τον Ευαγγελιστή Ιωάννη το Πνεύμα της Αληθείας «παρά του Πατρός εκπορεύεται» (15,26). Αλλωστε, η Γ' Οικουμενική Σύνοδος δια του Προέδρου της, αγίου Κυρίλλου Αλεξανδρείας, αναφερόμενη στο Σύμβολο της Πίστεως καθόρισε απαγορευτικά, ότι «ουδενί επιτρέπεται λέξιν αμείψαι των εγκειμένων εκείσε η μίαν γουν παραβήναι συλλαβήν» (σε κανέναν δεν επιτρέπεται να προσθέσει η να αφαιρέσει ούτε μία συλλαβή από αυτά που διατυπώθηκαν στο Σύμβολο της Πίστεως). Όλες οι επόμενες Οικουμενικές Σύνοδοι κατακύρωσαν τις αποφάσεις της Γ' Οικουμενικής.

Είναι λοιπόν προφανές ότι οι Ρωμαιοκαθολικοί –κατ' επέκταση και οι Προτεστάντες που υιοθέτησαν το Filioque- έχουν εκπέσει από την αποστολική πίστη της Εκκλησίας. Είναι γι' αυτό περιττό να αναφέρουμε όλους τους μετέπειτα νεωτερισμούς στην πίστη εκ μέρους των Δυτικών Χριστιανών (όπως το αλάθητο του πάπα, τα μαριολογικά δόγματα, το πρωτείο, η κτιστή Χάρη κ.α.).

2. Αποστολική διαδοχή

Με την αποστολική πίστη συνδέεται αδιαίρετα και η αποστολική διαδοχή. Η αποστολική διαδοχή έχει ουσιαστικό περιεχόμενο μόνο μέσα στο σώμα της Εκκλησίας, και προϋποθέτει οπωσδήποτε την αποστολική πίστη.

Λέγοντας αποστολική διαδοχή εννοούμε την αδιάκοπη συνέχεια της ηγεσίας της Εκκλησίας από τους Αποστόλους. Η συνέχεια αυτή έχει χαρακτηριστικό χαρακτήρα και διασφαλίζεται με τη μετάδοση της πνευματικής εξουσίας των Αποστόλων στους Επισκόπους της Εκκλησίας και δι' αυτών στους ιερείς.

Ο τρόπος μεταδόσεως της πνευματικής-αποστολικής εξουσίας στους Επισκόπους γίνεται με τη χειροτονία. Αν, επομένως, κάποιος επίσκοπος έχει λάβει με κανονικό -εκκλησιαστικό τρόπο τη χειροτονία του και στη συνέχεια βρεθεί εκτός της Εκκλησίας εξαιτίας της εσφαλμένης πίστεώς του, παύει ουσιαστικά να έχει και την αποστολική διαδοχή, αφού αυτή έχει νόημα μόνο μέσα στο μυστηριακό σώμα του Χριστού, την Εκκλησία.

Κατά συνέπεια, αν κάποιος επίσκοπος η και ολόκληρη τοπική Εκκλησία -ανεξαρτήτως αριθμού μελών- εκπέσουν από την πίστη της Εκκλησίας, όπως αυτή εκφράστηκε αληθώς στις Οικουμενικές Συνόδους, παύουν να έχουν οι ίδιοι την αποστολική διαδοχή, επειδή βρίσκονται ήδη εκτός της Εκκλησίας. Και, αφού διακόπτεται η αποστολική διαδοχή ουσιαστικά, δεν μπορεί να γίνεται λόγος για κατοχή η για συνέχεια της αποστολικής διαδοχής στους εκπεσόντες από την Εκκλησία.

Με βάση τα παραπάνω, ο ίδιος ο πάπας, αλλά και το σύνολο των Ρωμαιοκαθολικών επισκόπων στερούνται την αποστολική διαδοχή, επειδή στερηθέντες την αποστολική πίστη ξέπεσαν από την Εκκλησία. Κατά συνέπεια, λόγος για αποστολική διαδοχή εκτός της Εκκλησίας είναι λόγος ατεκμηρίως επιστημονικά, είναι δηλαδή λόγος αθεολόγητος.

3. Ιερωσύνη και τα άλλα Μυστήρια

Η ιερωσύνη στο πλαίσιο της Εκκλησίας είναι η ιερωσύνη του ίδιου του Χριστού, αφού ο ίδιος ο Χριστός τελεί τα μυστήρια της Εκκλησίας Του δια των Επισκόπων και Ιερέων Του.

Η ιερωσύνη προϋποθέτει την αδιάκοπη συνέχειά της από τους Αποστόλους, προϋποθέτει δηλαδή την αποστολική διαδοχή. Πρωτίστως όμως η ιερωσύνη προϋποθέτει τον Θεάνθρωπο Χριστό ως ιερούργο στο μυστηριακό Σώμα Του, την Εκκλησία. Σε τελευταία ανάλυση, η ιερωσύνη του Χριστού υφίσταται στην Εκκλησία και παρέχεται από τον ίδιο τον Χριστό δια της Εκκλησίας Του και για την Εκκλησία Του. Αυτονομημένη ιερωσύνη και αυτονομημένα από την Εκκλησία μυστήρια δεν μπορούν να υπάρχουν.

Η ιερωσύνη, όπως άλλωστε και όλα τα μυστήρια, αποτελεί λειτουργική φανέρωση της Εκκλησίας (η Εκκλησία «σημαίνεται εν τοις μυστηρίοις», κατά τον Άγιο Νικόλαο Καβάσιλα). Τούτο σημαίνει, ότι για να υπάρχουν μυστήρια, πρέπει προηγουμένως να υπάρχει η Εκκλησία. Τα μυστήρια είναι σαν τα κλαδιά ενός δένδρου. Ζωντανά κλαδιά, που ανθούν και καρποφορούν, μπορούν να υπάρχουν μόνον όταν αυτά είναι οργανική προέκταση του δένδρου, όταν δηλαδή είναι οντολογικά συνδεδεμένα με τον κορμό του δένδρου.

Είναι θεολογικά ακατανόητο να υποστηρίζεται ότι οι ετεροδόξοι, Ρωμαιοκαθολικοί η Προτεστάντες, έχουν έστω και ένα μυστήριο, π.χ. το βάπτισμα. Το θεμελιώδες ερώτημα που πρέπει να τίθεται εδώ είναι: Ποιος ιερούργησε το μυστήριο του Βαπτίσματος; Πού βρήκε την ιερωσύνη ο ιερούργος; Ποιος του έδωσε την ιερωσύνη, αφού αυτήν την παρέχει μόνον η Εκκλησία; Και που βρέθηκε η Εκκλησία στους ετεροδόξους, αφού αυτοί λόγω της εσφαλμένης δογματικής πίστεώς τους ξέπεσαν από την Εκκλησία;

4. Η θεωρία των «δύο πνευμόνων» του Χριστού

Η θεωρία αυτή έχει την πατρότητά της στον Ρωμαιοκαθολικισμό. Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή ο Χριστός έχει ως «πνεύμονες» Του τον Ρωμαιοκαθολικισμό και την Ορθόδοξη Εκκλησία.

Σήμερα, δυστυχώς, η θεωρία αυτή υιοθετήθηκε και από πολλούς ορθόδοξους ιεράρχες και λαϊκούς ακαδημαϊκούς θεολόγους, μάλλον αβασάνιστα. Και τούτο, γιατί η θεωρία αυτή κρινόμενη από ορθόδοξη άποψη όχι μόνον αθεολόγητη είναι, αλλά και κυριολεκτικά βλάσφημη.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία διαφοροποιείται οντολογικά από το Ρωμαιοκαθολικισμό για καθαρά δογματικούς λόγους. Έτσι, η Ορθόδοξη Εκκλησία θεωρεί ότι μόνον αυτή διασώζει τον χαρακτήρα της Εκκλησίας ως Θεανθρωπίνου Σώματος του Χριστού. Ο Ρωμαιοκαθολικισμός έχει εδώ και χίλια χρόνια εκπέσει από την Εκκλησία του Χριστού.

Άλλωστε, επειδή η Εκκλησία κατά το Σύμβολο της Πίστεως είναι «μία» και ενιαία, είναι θεολογικά τελείως ακατανόητο να υπονοούνται, σύμφωνα με την παραπάνω θεωρία, η Ορθοδοξία και ο Ρωμαιοκαθολικισμός ως οι «δύο πνεύμονες» του Χριστού, ως κάποια ισότιμα δηλαδή μέλη του σώματός Του. Σε αυτήν την περίπτωση θα πρέπει να θεωρήσουμε ότι τα άλλα μέλη του σώματος του Χριστού η παραμένουν ακάλυπτα εκκλησιολογικά η καλύπτονται εκκλησιολογικά από άλλες, εκτός των δύο, Εκκλησίες. Κάτι τέτοιο όμως θα μας οδηγούσε ευθέως στην υιοθέτηση της προτεσταντικής εκκλησιολογικής θεωρίας των κλάδων» (Branch theory). Λέγοντας θεωρία των κλάδων εννοούμε τη θεωρία των προτεσταντών για την ταυτότητα της Εκκλησίας. Η εκκλησία κατά τους προτεστάντες είναι η αόρατη κοινωνία των αγίων. Οι διάφορες ιστορικές-εμπειρικές εκκλησίες όλων των δογμάτων έχουν νομιμότητα και ισότητα υπάρξεως, ως κλαδιά του ενός δένδρου της αόρατης εκκλησίας. Η αόρατη εκκλησία είναι η καθυπό εκκλησία η οποία και ομολογείται στο Σύμβολο της Πίστεως. Κατά συνέπεια, καμία επιμέρους τοπική εκκλησία οποιουδήποτε δόγματος, δεν ενσαρκώνει την «μία αγία καθολική και αποστολική Εκκλησία». Καμία τοπική εκκλησία δεν μπορεί να ισχυρισθεί ότι κατέχει την πληρότητα της αποκαλυφθείσας αλήθειας. Η μία εκκλησία του Χριστού είναι το συνολικό άθροισμα των επιμέρους τμημάτων της, δηλαδή των κατά τόπους εκκλησιών όλων των δογμάτων, όσο και αν διαφέρουν δογματικά μεταξύ τους. Πράγμα τελείως απαράδεκτο από ορθόδοξη άποψη.

Είναι όμως και βλάσφημη η παραπάνω Ρωμαιοκαθολικής προέλευσης θεωρία περί των «δύο πνευμόνων» του Χριστού, όταν αυτή συμβαίνει να υιοθετείται από Ορθοδόξους. Και είναι κυριολεκτικά βλάσφημη, επειδή εντάσσει στο άμωμο Σώμα του Χριστού τον Ρωμαιοκαθολικισμό ως οργανικό μέλος Του (ως ένα «πνεύμόνά» Του), τη στιγμή που ο Ρωμαιοκαθολικισμός θεσμικά πάσχει οντολογικώς, ως πραγματικότητα εκτός του Θεανθρωπίνου σώματος της Εκκλησίας.

5. «Αδελφές Εκκλησίες»

Αρχικά ο όρος «αδελφές Εκκλησίες» είναι από αδόκιμος έως απαράδεκτος. Αδόκιμος θεολογικά είναι, όταν χρησιμοποιείται για να εκφράσει τη σχέση μεταξύ των τοπικών Ορθοδόξων Εκκλησιών. Τελείως απαράδεκτος θεολογικά είναι ο όρος, όταν χρησιμοποιείται για να προσδιορίσει τον οντολογικό χαρακτήρα της Ορθόδοξης Εκκλησίας και του Ρωμαιοκαθολικισμού.

Κατ' αρχήν, ο όρος «αδελφές Εκκλησίες» δεν είναι βιβλικά θεμελιωμένος, ούτε καν νομιμοποιημένος. Όταν ο απόστολος Παύλος αναφέρεται στις διάφορες τοπικές Εκκλησίες, δεν τις αποκαλεί «αδελφές», ούτε υπονοεί ότι υπάρχει κάποια Εκκλησία ως «μητέρα» αυτών των κατά τόπους Εκκλησιών. Έχει τη συνείδηση ότι η Εκκλησία είναι μία και ότι αυτή έχει καθολικό χαρακτήρα, με την έννοια της πληρότητας της αληθείας και της ζωής της, κεφαλή της οποίας είναι, όπως μας πληροφορεί, ο ίδιος ο Χριστός. Έτσι, όταν απευθύνεται σε κάποια τοπική Εκκλησία, έχει τη στερεότυπη έκφραση: «τη Εκκλησία τη ούση εν... (π.χ. Κορίνθω)». Τούτο σημαίνει ότι η φανέρωση της όλης Εκκλησίας μπορεί να γίνεται σε κάθε τόπο, όπου υπάρχει η ευχαριστιακή κοινότητα των πιστών υπό τον Επίσκοπό της. Είναι βεβαίως αυτονόητο ότι η ενότητα των κατά τόπους Εκκλησιών αυτών διασφαλίζεται με την κοινωνία μεταξύ τους στην αυτή πίστη, ζωή και εκκλησιαστική τάξη. Την ενότητα των τοπικών Εκκλησιών εγγυάται στην πράξη η σύνοδος των Επισκόπων τους.

Από τα παραπάνω γίνεται κατανοητό ότι, αφού και οι ομόφρονες τοπικές Εκκλησίες στο πλαίσιο της Ορθοδοξίας δεν νομιμοποιούνται θεολογικά, όταν ονομάζονται «αδελφές», πολύ περισσότερο δεν υπάρχει θεολογικό-εκκλησιολογικό υπόβαθρο για να ονομάζονται «αδελφές Εκκλησίες» η Ορθόδοξη Εκκλησία και ο Ρωμαιοκαθολικισμός. Άλλωστε ο Ρωμαιοκαθολικισμός δεν μπορεί να ονομάζεται κατά κυριολεξία Εκκλησία μετά το 1014, επειδή από τότε υφίστανται πνευματικώς γι' αυτόν τα επιτίμια των Οικουμενικών Συνόδων, με συνέπεια την έκπτωση από το Θεανθρώπινο σώμα.

Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι η άρση των παραπάνω επιτίμων δεν μπορεί να γίνει από κανένα θεσμικό πρόσωπο της Εκκλησίας, όσο ψηλά και αν βρίσκεται στην εκκλησιαστική ιεραρχία, παρά μόνον από Οικουμενική Σύνοδο. Αλλά και τούτο μπορεί να γίνει μόνο στην περίπτωση που αρθούν προηγουμένως οι δογματικοί λόγοι, στους οποίους ουσιαστικά οφείλεται η έκπτωση του Ρωμαιοκαθολικισμού από την Εκκλησία.

Είναι λοιπόν φανερό ότι, επισήμως, από το 1014 ο Ρωμαιοκαθολικισμός δεν είναι Εκκλησία. Τούτο πρακτικώς σημαίνει ότι δεν έχει την ορθή αποστολική πίστη και την αποστολική διαδοχή. Δεν έχει την άκτιστη Χάρη και κατ' επέκταση δεν έχει τα θεουργά μυστήρια, που καθιστούν το Θεανθρώπινο σώμα της Εκκλησίας «κοινωνία θεώσεως» του ανθρώπου. Και, επειδή η Εκκλησία δεν μπορεί παρά να είναι και να παραμένει έως της συντελείας μία και αδιαίρετη, κάθε χριστιανική κοινότητα, εκτός της Ορθόδοξου Εκκλησίας, είναι απλά αρετική.